

เพชรกลางไฟ

ว.วินิจฉัยกุล

นวนิยายไทย

เพชรกลางไฟ ● ว.วินิจฉัยกุล

ลงพิมพ์ในนิตยสารสกุลไทย พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๕๘

พิมพ์รวมเล่มครั้งแรก : สำนักพิมพ์ตรีบีบี, มีนาคม ๒๕๕๘

พิมพ์ครั้งที่ ๒ : เมษายน ๒๕๕๘

พิมพ์ครั้งที่ ๓ : กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

พิมพ์ครั้งที่ ๔ : กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

ภาพปก-ออกแบบ : ฟารุต สมัครไทย

ราคา : ๓๕๐ บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

ว.วินิจฉัยกุล.

เพชรกลางไฟ.--กรุงเทพฯ : อักษรโสภณ, ๒๕๖๐.

๔๘๒ หน้า.

๑. นวนิยายไทย. I. ชื่อเรื่อง.

๘๕๕.๕๑๓

ISBN 978-974-253-613-8

กองบรรณาธิการ รัญชน์ ตริธรรมวุฒิกุล ยศวดี เป็นประเสริฐ

ศิลปกรรม สมรงค์ คงใจ สุพรรณษา เสตรา

ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ สันติ ส่งเสริมสวัสดิ์ ผู้จัดการสำนักพิมพ์ สุดารัตน์ ส่งเสริมสวัสดิ์

พิมพ์และจัดจำหน่าย สำนักพิมพ์ตรีบีบี ในเครือบริษัทอักษรโสภณ จำกัด

เลขที่ ๕๘ ซอยนาคาศีพท์ (แยก ๕) ถนนสุขุมวิท ๓๖

แขวงคลองตัน เขตคลองเตย กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

โทรศัพท์ ๐-๒๒๕๘-๕๘๕๗, ๐-๒๒๕๘-๕๘๖๑-๒ โทรสาร ๐-๒๒๕๘-๕๑๓๐

Homepage : <http://www.sakulthaionline.com/>

คำนำ

สำนักพิมพ์ตรีบีส์

นวนิยาย ‘เพชรกลางไฟ’ ลงพิมพ์เป็นตอนๆ ในนิตยสารสกุลไทยรายสัปดาห์ ช่วงปีพ.ศ.๒๕๕๗ ถึง พ.ศ.๒๕๕๘ และได้รับการรวมเล่มในทันทีที่จบบทอาวสาน เนื่องจากมีผู้ให้ความสนใจและติดตามกันมาก เพราะเป็นนวนิยายที่อ่านได้สนุก เพลิดเพลิน กล่าวถึงเรื่องราวความรักต่างศักดิ์ของตัวละคร ซึ่งยังคงเป็นที่ชื่นชอบของผู้อ่านอยู่เสมอ โดยเฉพาะในงานเขียนของ ว.วินิจฉัยกุล ที่หากกล่าวถึงตัวละครใด ย่อมแสดงความดี ความไม่ดี ตลอดจนข้อเด่น ข้อด้อย ให้ปรากฏ ด้วยกิริยาอาการ ความคิด ความรู้เท่าทัน และพฤติกรรมต่างๆ ของตัวละคร นั้นๆ อย่างมีเสน่ห์

สำนักพิมพ์ตรีบีส์หวังว่าผู้อ่านจะได้แง่คิดและประโยชน์จากการอ่านเรื่อง ‘เพชรกลางไฟ’ นี้ ตามสมควร

ว.วินิจฉัยกุล
เพชรกลางไฟ

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ห่ม่อมเจ้าหญิงอุรวิศิทรยีนอยู่บนระเบียงชั้นบน ได้หลังคาเรือนหลังคาปั้นหยาทาสีเขียวหม่น อันเป็นเรือนที่พำนักทรงอยู่มาตั้งแต่ประสูติจนบัดนี้

ไม่มีใครเรียกเรือนหลังนี้ว่าตำหนัก แม้มีห่อม่อมเจ้า ทั้งชายและหญิงทรงพำนักอยู่ เพราะถือว่าเจ้าของเรือนตัวจริงเป็นเพียงห่อม่อมเล็กๆ คนหนึ่งของเสด็จในกรมฯ เจ้าของวัง ส่วนที่เรียกว่าตำหนักมีเพียงแห่งเดียวคือตึกใหญ่สองชั้นแบบฝรั่ง ทาสีขาว มีหน้าต่างไม้บานเกล็ด ทั้งชั้นบนและล่าง มองเห็นหลังคามุงกระเบื้องว่าวได้ ราวไรเมื่อมองลอดหมู่ไม้ไปจากเรือนปั้นหยาสีเขียวหลังนี้

เพราะตึกหลังนั้นเป็นที่ประทับของเสด็จในกรมฯ เจ้าของวัง ห่อม่อมใหญ่ของท่านและโอรสธิดาที่เกิดจากห่อม่อม

แดดอ่อนยามเช้าส่องลอดใบมะขามใหญ่ข้างเรือน ทาบเป็นเงาเรื่อยๆ ลงบนเกศาดำขลับ หวีเสยเรียงด้วยซี่ผึ้ง ตลอดจนทาบส่วนหนึ่งของปรางเหลืองนวลสะอาดตา

ดวงพักตร์ของท่านหญิงขริม ระคนด้วยหม่นหมอง พระทัยลอยจนไม่รู้สึกองค์ แม้ได้ยินเสียงเรียกเมื่อประตูของห้องด้านในเปิดออก

“หญิง ยังไม่กลับเข้าห้องอีกหรือลูก”

ไม่ต้องหันไป ท่านหญิงก็ทรงทราบว่ามีใคร รอจนผู้พูดซึ่งเป็นหญิงสาวใหญ่ร่างอ้วนแค้นอรชร เดินเข้ามาใกล้ๆ จึงทรงตอบเนือยๆ

“หญิงไม่ชอบไปนั่งอืดอู้อยู่ในห้อง อยู่ที่ระเบียง

รับลมสบายกว่า”

“จ้ะนั่นแล้วไปเถอะ กระเถิบมาให้พ้นแดดหน่อยสักหน่อยปะไร”

ระเบียงตรงนี้ไม่ร้อนเพราะมีร่มเงาหม่อมแม่ และก็ยังเข้าอยู่มาก ท่านหญิงจึงทรงเฉยเสีย ไม่ขยับตามคำพูดของหม่อมแม่ ส่วนคนพูดเมื่อพูดแล้วก็ไม่ใช่ใจว่าคนฟังจะทำตามหรือไม่ ถอยไปอยู่ในเงาร่มของระเบียง ซึ่งมีลักษณะเป็นห้องโล่งๆ ตรงมุมบ้านชั้นบน มีผนังด้านในเพียงสองด้าน เพื่อมิให้แดดได้ต้องผิวพรรณซึ่งผ่องเป็นน้ำเป็นนวลไม่แพ้สาวๆ ปากก็พูดต่อไปด้วยเรื่องอื่นที่ตัวเองสนใจอยู่

“สายๆ แม่จะไปบ้านตาเสียหน่อย คงไม่มีใครมาหาหรือวันนี้ หญิงอยู่กับแม่ผินนะ ลูก”

“แม่จะไปบ้านตาทำไมจ๊ะ?” ท่านหญิงถามเนือๆ “จะเหมาะหรือ เรากำลังไว้ทุกข์ บ้านนั้นก็กรีกครั้น มีแต่มโหรีปี่พาทย์ เดี่ยวคนในวังรู้เข้าจะค่อนข้างอดเอาได้”

“แหม! ถ้าคนมันจะหาเรื่องว่าละก็ นั่งอยู่เฉยๆ มันก็ว่าได้” ฝ่ายถูกแย้ง แแย้งกลับทันควัน “วันนี้เข้าไหว้ครู ทำบุญเลี้ยงพระเพล แม่ก็เลยต้องไป ไหมจ้ะนยายจะว่าเอาได้”

ท่านหญิงทรงชำเลื่องมองหม่อมแม่ แม้ว่าอยู่ในช่วงไว้ทุกข์ หม่อมผู้มีนามไพเราะว่า ‘สลวย’ ก็ยังเปล่งปลั่งไว้ร่องรอยทุกข์ตรม จนธิดาอดแปลกพระทัยไม่ได้ ว่าหม่อมแม่ไม่เศร้าโศกบ้างหรือที่ต้องสูญเสียครั้งใหญ่จากเสด็จพ่อสิ้นพระชนม์ คนทั้งวังก็รู้กันว่าหม่อมแม่เป็นหม่อมคนโปรดของเสด็จในกรมฯ เมื่อมีหม่อมสลวยเมื่อยี่สิบปีก่อนแล้ว เสด็จในกรมฯ ก็มีได้มีหม่อมอื่นๆ ต่อมาอีกเลย

จะว่าไป เสด็จพ่อของท่านหญิงทรงเป็นเจ้านายที่ต่างจากเจ้านายพระองค์อื่นๆ โดยมาก ตรงที่ทรงมีหม่อมจำนวนน้อยมาก นอกจากหม่อมตัวนผู้เป็นหม่อมใหญ่ มีโอรสหนึ่งและธิดาอีกสี่องค์ด้วยกัน ก็มีเพียงหม่อมเรียม ซึ่งมีหม่อมเจ้าเมเราเป็นธิดาองค์เดียว ฟ่านักอยู่ในเรือนไทยฝากระดานใต้ถุนสูงห่างจากเรือนบันยาสีเขียวไปทางอีกฟากหนึ่งของวัง หม่อมอีกคน

หนึ่ง หม่อมมพิณซึ่งไม่มีหม่อมเจ้า และออกจากวังไปตั้งแต่สาว ๆ คนในวัง
ไม่มีใครจะพูดถึงนัก คงเปรยๆ แว่กันมานานๆ ครั้งว่า

“แม่พิณไม่รักดี เลี้ยงไม่เชื่อง”

จากนั้นก็คือหม่อมสลวย หม่อมคนสุดท้าย ซึ่งมีโอรสธิดาสององค์
หม่อมเจ้าวิสุธรรมและหม่อมเจ้าหญิงอรุณี เสด็จในกรมฯ ประทานบ้านทันสมัย
เป็นเรือนไม้สักสองชั้นรูปสี่เหลี่ยม หลังคาปั้นหยามุงกระเบื้อง ดุสวยงาม
ภูมิฐาน บริเวณรอบบ้านร่มรื่นด้วยต้นไม้ใหญ่ พื้นดินปัดกวาดสะอาดสะอาด
ไม่มีหญ้ารกหรือใบไม้แห้งร่วงหล่น มีทางเดินเล็กๆ เกิดจากคนเดินเหยียบย่ำ
เป็นประจำจนเป็นพื้นแข็งเรียบทอดจากบ้านหลังนี้ลดเลี้ยวไปได้หมู่ไม้ ไป
จนถึงด้านหลังตำหนักใหญ่สีขาว เป็นเส้นทางที่หม่อมสลวยและโอรสธิดาใช้
เป็นประจำเมื่อไปเข้าเฝ้าเสด็จในกรมฯ

บัดนี้ เส้นทางเล็กๆ นั้นดูรกร้างว่างเปล่าน่าใจหาย เพราะไม่มีใครใช้
อีกแล้ว หม่อมเจ้าหญิงอรุณีหม่อมทอดพระเนตรทางนั้นอยู่ดีใจ ก่อนปรารภ
ขึ้นมาลอยๆ

“สิ้นเสด็จพ่อ แม่กับหญิงคงไม่ได้ใช้ทางเดินเส้นนี้อีกแล้ว”

“อย่าว่าแต่ทางเดินเลย แม้แต่พื้นที่วัง เราก็คงเหยียบเข้าไปไม่ได้อีก”
หม่อมสลวยตอบ เสียงหัวขึ้นเล็กน้อย “หม่อมใหญ่จะกั้นกำแพงอยู่วันนี้
พรุ่งนี้ เห็นส่งคนมาวัดที่แล้วนี่”

“กำแพงอะไรจ๊ะ แม่”

“กำแพงกั้นวังนะสิ จะอะไรเสียอีก พวกเขาก็อยู่ส่วนของเขาในวัง แม่
ลูกก็กระเด็นออกมาอยู่นอกวัง ก็ยังดีที่เสด็จพ่อของหญิงทรงทำพิธีกรรมไว้
เราจึงได้ที่ดินกับบ้านนี้ ไม่งั้นแม่ก็ต้องหอบหญิงชมชานกลับไปอยู่บ้านตา
ยาย”

อาการมินซิมของอรุณีค่อยเปลี่ยนเป็นตื่นตัวขึ้นเล็กน้อย

“ป่าเรียกกับพี่หญิงเมละจ๊ะ โดนกันออกไปอยู่นอกวังเหมือนเราหรือ
เปล่า”

“ก็น่าจะเหมือนกันละมัง ถ้าหญิงไปหาท่านหญิงเมก็ลองถามเธอดูซี แต่

บรรดาเจ้าพี่บนตำหนักใหญ่นั้นไม่ต้องพูดละนะ มรดกพสกสถานตกเป็นของ ท่านหมด แต่ทุกองค์คงอยากอยู่ในวังหลวงมากกว่า ไม่กล้าบอกรอก อยู่ฝ่ายในโน้นสบายจะตาย”

หม่อมเจ้าอรุรศีส์่ายเศียรน้อยๆ อย่างไม่เห็นด้วย

“อยู่ในพระบรมมหาราชวัง หญิงไม่เห็นสบายตรงไหน น่าเบื่อจะตาย นะไม่ว่า ถูกเสด็จป้ากริ้วแหวญอยู่ทุกวัน ค่อยยังชั่วหน่อยที่หญิงไม่ต้องเข้าไป ที่นั่นอย่างพวกเจ้าพี่”

หม่อมสลดยทำหน้าที่ไม่เห็นด้วย แย้งว่า

“อยู่ในโน้นนะดีออก ชำน้ำคนหลวงคึกคักอยู่ทุกตำหนัก ไม่เงียบเหงา เหมือนที่นี่”

“ไม่ดีหรอกจะ แผ่นดินนี้ไม่เหมือนแผ่นดินก่อน พระเจ้าอยู่หัวท่าน ไม่ทรงมีฝ่ายใน ก็เลยไม่คึกคัก ตอนนี้นำหนักก็ปิดไปหลายตำหนักแล้ว เจ้านายท่านทรงย้ายออกไปอยู่วังข้างนอกกัน เจ้าจอมก็ไปเหมือนกัน หญิง เข้าไปครั้งก่อน เจ้าพี่ยังทรงบ่นเลยว่าอยากออกมาข้างนอก”

“เจ้าพี่องค์ไหน”

“เจ้าพี่เล็ก”

“ท่านก็บ่นไปยังงั้นละ ยังไงข้างในก็ยังมีคนอีกมากมาย หญิงจะได้มี เพื่อนฝูงอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ที่นี่เมื่อไม่มีเสด็จพ่อแล้ว มิหน้าซ้ำ แม่ กระเด็นออกมานอกวัง หญิงก็ไม่เหลือใครอีก”

อรุรศีแยมสรवल ทำให้ดวงพักตร์ที่นิ่งเหมือนรูปสลัก แฉ่มใสขึ้นทันตา เห็น

“หญิงก็เหลือแม่เิงละจะ ะ กับพี่ชายอีกองค์”

“พี่ชายของหญิง มีก็เหมือนไม่มี อยู่ถึงเมืองฝรั่งมังค่า ลูกผู้ชายนะ หญิงเอ๊ย แม่จะบอกให้ พอโตเป็นหนุ่มก็ไม่เคยอยู่ติดบ้าน ถ้าไม่ทำงานก็ไป สماعคมกับเพื่อนฝูง หญิงอย่าคิดว่าจะเล่นกับเจ้าพี่ได้เหมือนตอนเด็กๆ หญิง จะเหงา”

“เหงาขึ้นมาหญิงก็ไปหาพี่หญิงแม่ได้” อีกฝ่ายทรงเถียง เหมือนเด็กๆ

ที่ไม่ยอมแพ้ผู้ใหญ่

“ท่านหญิงเมเนรี มีปากก็เหมือนไม่มี หญิงจะไปทำอะไร พุดอยู่ฝ่ายเดียวคงสนุกหรอคะ”

“ถึงเธอไม่ค่อยจะช่างพุด แต่เธอก็ใจดี ถักลูกไม้สวย เย็บผ้าก็เก่ง ขนผมฝรั่งกะดีจึ้นเธอก็ทำได้ อร่อยกว่าเขาชายเสียอีก”

“อู๊ย! เลิกเถียงแม่เสียที เชื่อแม่เถอะ เข้าวังนะดีกว่าหลายเท่า ใครๆ เขาก็อยากเข้า เสด็จพระองค์หญิงก็ทรงอยากได้หญิงไปอยู่ด้วย ถ้าไม่คิดว่า เสด็จพ่อขอตัวหญิงเอาไว้ หญิงคงไปเป็นชาววังเหมือนเจ้าพี่เสียหลายปีแล้ว”

เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องที่พุดกันครั้งแรก แต่พุดกันมาหลายครั้งระหว่างแม่ลูก นับแต่เสด็จในกรมฯ สิ้นพระชนม์ ดูเหมือนว่าหม่อมแม่จะย่ำซ้ำซากทั้งทางตรงทางอ้อม ให้ท่านหญิงทรงย้ายออกจากวังที่ทรงอยู่มาแต่เกิดไปอยู่ในตำหนักของเสด็จป้าในเขตพระราชฐานฝ่ายใน ไม่ยอมฟังเลยว่าอูรวรศิษินกรานปฎิเสธอยู่ทุกครั้งที่เปิดประเด็นเรื่องนี้กันขึ้นมา

คราวนี้ก็เช่นกัน ท่านหญิงเป็นฝ่ายทรงดัดบทย่างทุกคราว

“แม่จะไปบ้านตาไม่ใช่หรือ ไปเตรียมตัวเถอะจ๊ะ หญิงขอนั่งตรงนี้อีกสักครู่ พอร้อนก็จะกลับเข้าข้างใน”

เมื่อทรงชี้ทางให้ หม่อมมสวดยก็เลยลืมเรื่องที่พุดกันอยู่ กระวีกระวาด กลับเข้าไปในห้อง ทั้งธิดาให้ประทับนั่งขริมอยู่องค์เดียวเช่นในตอนแรก

* * *

หม่อมเจ้าอูรวรศิษินกรานเฟื่องมองหลังคาคีตีสีขาวที่เห็นไกลๆ พันหมู่ไม้อีกครั้ง น้ำพระเนตรเอ่อขึ้นมาอีก เมื่อนึกถึงเจ้าของผู้บัดนี้เสด็จสู่ชั้นฟ้าสวรรคาลัยแล้ว ตั้งแต่จำความได้ บรูษร้างผอมบาง ผมตัดสั้น ดำแซมสีขาวยประปราย เป็นเหมือนเทพเจ้าที่ทรงเคารพบูชา มิใช่เทพเจ้าที่น่าเกรงขามอย่างบรรดารูปหล่อโลหะเทพเจ้าอีกหลายองค์ที่ประดิษฐานอยู่ในห้องพระบนตำหนัก แต่เป็นเทพที่พระทัยดี เอื้ออำนวยการให้เสมอทั้งที่ท่านหญิงไม่ได้ทรงขอ จนคนในวังค่อนข้างอดกันตามประสาชาววังช่างนิทา

“ก็อย่างว่าละ เสด็จท่านไม่มีลูกเล็กๆ มาหลายปี พอมีก็เลยโปรดเอา

มาก”

ข้อพิสูจนเห็นได้จากเสด็จในกรมฯ ทรงส่งหม่อมเจ้าวิสุธรรมไปศึกษาต่อที่ยุโรปเช่นเดียวกับหม่อมเจ้าอรชุนพระโอรสองค์ใหญ่ที่ประสูติจากหม่อมถ้วน แม้ว่าเป็นทูลเกล้าเรียนหลวง แต่ท่านก็ทรงสมทบเงินส่วนพระองค์ไปด้วย

เสด็จในกรมฯ โปรดให้พระโอรสมีวิชาความรู้ทันสมัยจากตะวันตกมาตั้งแต่เด็ก เพื่อจะไปศึกษาต่อในยุโรปเมื่อเจริญพระชันษาขึ้น ท่านชายทั้งสององค์จึงมีครูฝรั่งมาถวายพระอักษรตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ส่วนบรรดาพระธิดา มีอูรวศ์องค์เดียวที่มีโอกาสเล่าเรียนเขียนอ่านมากกว่าเจ้าพี่ เพราะอยู่ใกล้ชิดเสด็จพ่อมากกว่าองค์อื่นๆ

เจ้าพี่หญิงทุกองค์เสด็จเข้าไปอยู่ในวังหลวงตั้งแต่ทรงพระเยาว์ มีหม่อมเจ้าเมธาเท้านั้นที่เสด็จกลับออกมาอยู่กับหม่อมแม่เมื่อสัก ๓ ปีก่อน เจ้าพี่องค์ใหญ่เสกสมรสไปแล้ว เหลืออีกสามองค์ยังอยู่ในพระราชฐานชั้นในกับเสด็จพระองค์หญิง ผู้เป็นพระเชษฐภคินีร่วมเจ้าจอมมารดา กับเสด็จในกรมฯ

ส่วนอูรวศ์ไม่ถูกส่งเข้าวังหลวง เพราะเสด็จในกรมฯ ทูลเสด็จพระองค์หญิงว่า

‘ชายไม่มีลูกเล็กๆ ไว้เล่นนานแล้ว ทูลขอลูกคนนี้ไว้สักคน’

ตอนเล็กๆ แม่ฝันที่เลี้ยงเคยเล่าด้วยความเอ็นดูว่า อูรวศ์เป็นเด็กผิวขาวเหลืองผุดผ่อง ปากนิตจมูกน้อยเหมือนตุ๊กตาชาววัง เลี้ยงง่ายไม่โยเย ไม่กลัวคน พอคลานได้ก็คลานขึ้นพระเพลาเสด็จพ่อ ขอบกอดพระศอไว้แน่น จนเสด็จในกรมฯ ต้องทรงอุ้มไว้ตลอด ไม่กล้าวาง

‘พอวางก็ร้องให้อุ้ม เสด็จก็ต้องทรงอุ้มอยู่เรื่อย เสด็จไปไหนก็ต้องอุ้ม ท่านหญิงไปด้วย แม้แต่เวลาแขกหรือมาเฝ้า ท่านก็อุ้มท่านหญิงออกไปบ่อยๆ ตรัสว่า ‘ลูกเขาดิดนั้น’ จนท่านบนตำหนักก่อนเอาว่า ไม่ใช่ลูกติดพ่อหรือก พ่อต่างหากติดลูก’

‘ท่านบนตำหนัก’ เป็นคำที่บริวารในวังหมายถึงหม่อมถ้วน ชายาเอก ไม่มีใครกล้าเรียกชื่อของท่านออกมาตรงๆ แม้แต่ท่านหญิงอูรวศ์เองก็ไม่อยู่ในฐานะจะทรงเรียกได้ แม้ว่าทรงเป็นเจ้าและหม่อมถ้วนเป็นสามัญชน ทั้งนี้

เพราะหม่อมต่วนมีใช้คนธรรมดา แต่เป็นลูกสาวของขุนนางใหญ่โตระดับเจ้า-
พระยา เธอมั่งคั่งด้วยทรัพย์สินและบริวาร บริวารในวังนี้มากกว่าครึ่งก็เป็น
คนของหม่อมต่วนมาตั้งแต่อยู่บ้านเดิม

ดวงหน้าหม่อมต่วนเลื่อนเข้ามาแทนที่เสด็จพ่อ

สตรีร่างอ้วน เตี้ย ลำคอใหญ่เช่นเดียวกับลำแขนเรื่อยลงมาถึงมืออวบ
อูม ผิวดำแดงค่อนข้างหยาบ มีจุดกระสีเข้มประปราย เห็นได้ชัดเพราะหม่อม
ต่วนห่มผ้าแถบผืนเดียวเวลาอยู่ในวัง ต่อเมื่อออกไปข้างนอกจึงจะสวมเสื้อ
ลูกไม้ขาวแขนยาวสะพายแพร ดวงหน้าบึ้งตึงเหมือนเกิดมาไม่เคยรู้จักว่า
รอยยิ้มเป็นอย่างไร

เมื่อได้ริมฝีปากหนา มีรอยน้ำหมากจับจนแดงเข้มเผยออกขึ้นจนเห็นฟันที่
บรจรงสีไว้ดำเป็นมันขลับ คนที่เห็นก็เย็นสันหลังได้แล้ว เพราะนั่นหมายความว่า
ถึงเวลาหม่อมต่วนจะเหินแสมดูว่าใครสักคนตรงหน้า จนอีกฝ่ายน้ำตาร่วง
น้ำตาไหล ไม่เคยที่จะมีคำพูดดี ๆ ออกมา แม้แต่กับโอรสธิดาทั้งห้า อย่างดี
ที่สุดก็คือพูดด้วยสั้น ๆ ตามฐานะที่มี

หม่อมต่วนไม่มีใครจะมีโอกาสเช่นนี้กับอูรวดี เพราะท่านหญิงอยู่ใกล้ๆ
เสด็จพ่อตลอดเวลา องค์เจ้าของวังเป็นบุคคลเดียวในวังที่หม่อมต่วนพูดจาด้วย
น้ำเสียงเย็นๆ เวลาอยู่ต่อเบื้องพระพักตร์ หม่อมต่วนไม่เคยขึ้นเสียงอย่าง
แสดงกับคนอื่น ๆ

แต่หม่อมต่วนก็ไม่วายส่งสายตาแข็งกร้าวเย็นชามาให้พระธิดาองค์สุดท้าย
ของเสด็จในกรมฯ เป็นประจำ

อูรวดีทรงรู้สึกว้าหม่อมต่วนไม่ชอบเด็ก แม้แต่โอรสธิดา เธอก็ไม่สนธิ-
สนมด้วย ข้อนี้อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เธอส่งท่านหญิงทุกองค์เข้าวังไป
ตั้งแต่ยังเล็ก บางครั้งเจ้าพี่หญิงเหล่านี้กลับมาเยี่ยมบ้าน แม่ลูกก็นั่งกันห่างๆ
เหมือนเป็นแขกหรือมาเยี่ยมเยือน ไม่เคยพูดคุยกันนอกจากจำเป็น

ผิดกับเสด็จพ่อ ท่านพระทัยดีและทรงรักโอรสธิดาทุกองค์ เมื่อเจ้าพี่
ทั้งหลายเสด็จกลับมาเยี่ยมวัง เสด็จพ่อจะดีพระทัยเป็นพิเศษ ทรงจัดโต๊ะอาหาร
แบบฝรั่งให้เสวยกันพร้อมหน้า หรือไม่กี่เสด็จรถม้าออกไปข้างนอก พาหม่อม-

เจ้าหญิงทุกองค์ตามเสด็จไปด้วย ถ้าหม่อมท่วนไม่ไปรวมวงด้วย ทุกองค์จะเบิกบานกันมาก แต่เมื่อใดหม่อมท่วนไปด้วย รถม้าก็จะเจียบกริบแทบว่าจะไต่ยินเสียงหายใจ

* * *

แดดเริ่มแรงขึ้น จนรู้สึกลำแสงอบอุ่นสัมผัสพระเศียรและวงพักตร์เหมือนมืออุ่นๆ ลูบไล้อย่างเมตตา เรียกความทรงจำกลับมาอีกครั้ง จนลำพระศอตีบตันปวดร้าว

ไม่นานเลย เหมือนเพิ่งผ่านไปแต่ไม่กี่วัน ยังจำได้ถึงทุกเช้าที่เสด็จผ่านทางเล็กๆ ตรงไปที่ตำหนัก

ตามระเบียบที่หม่อมท่วนวางไว้ บริวารทุกคนต้องขึ้นทางบันไดหลัง ห้ามขึ้นบันไดหน้า แม้แต่หม่อมเริ้มและหม่อมสลวยก็ไม่อยู่ในช้อยกเว้น แต่ท่านหญิงเป็นพระธิดาเสด็จในกรมฯ จึงไม่ทรงอยู่ในกฎเกณฑ์นี้

ทุกครั้ง ทรงอ้อมไปขึ้นบันไดหน้า เพื่อจะตรงเข้าไปที่ห้องทรงพระอักษรของเสด็จพ่อทางปีกซ้ายของตำหนัก เสร็จงานแล้วก็กลับ ไม่เคยแวะเวียนไปห้องอื่น เพราะบารมีไพศาลของหม่อมท่วนแผ่กระจายอยู่ทุกซอกมุม

หน้าที่ของท่านหญิงคือเสมียน คอยจดเรื่องราวต่างๆ จัดเก็บหนังสือและกระดาษเอกสารให้เป็นระเบียบเรียบร้อย หรืองานอื่นแล้วแต่เสด็จพ่อจะทรงสั่ง รวมทั้งมัดฝุ่นกวาดเช็ดถูห้องด้วยองค์เอง เสด็จในกรมฯ ไม่ไว้วางใจผู้อื่นให้เข้าไปในห้องทรงพระอักษร

บัดนี้ ห้องทรงพระอักษรของเสด็จพ่อปิดตาย ไม่มีใครย่างกรายเข้าไป หม่อมท่วนไม่เคยสนใจหนังสือหน้า เพราะตัวเองก็แค่พออ่านออกแต่เขียนไม่ได้ จึงไม่เห็นความสำคัญของเรื่องนี้

เสด็จพ่อคงไม่โปรดให้ห้องทรงพระอักษรของท่านมีฝุ่นทวมแน่ๆ ฉะนั้นจะต้องไปมัดกวาดให้เรียบร้อย

เร็วเท่าความคิด ท่านหญิงทรงหันกลับจากระเบียง เสด็จเข้าไปในห้องเรียกเด็กสาวหน้าตาหมัดจืดที่นั่งแอบรอรับใช้อยู่ข้างประตู

“จัน ไปดูที่ตำหนักชิตี ท่านบนตำหนักออกไปหรือยัง ถ้าไปแล้วให้รีบ

กลับมาบอก หาผ้าถูเรือน ไม้กวาด ถังน้ำเตรียมไว้ให้พร้อม หิ้วตามฉัน
ไป”

* * *

ทุกวันนี้พระ กิจวัตรประจำของหม่อมต่วนคือนั่งรถม้าออกจากวัง เพื่อ
ไปพึ่งเทศน์ที่วัดบวรนิเวศ อยู่จนถวายภัตตาหารเพล จากนั้นก็ลงเรือข้ามฟาก
ไปฝั่งธน ตรงไปวัดซึ่งเจ้าคุณพ่อของเธอสร้างไว้ เพื่อจะถืออุโบสถศีล ค้าง
ที่นั่นหนึ่งคืน กลับมาถึงวันในวันรุ่งขึ้น

วันพระจึงเป็นวันที่บริวารในวังผ่อนคลายกันเป็นพิเศษ สาวๆ อาจจะ
ออกไปไหนก็ได้ตามสบาย ส่วนคนแก่จับกลุ่มเล่นไพ่กันได้ไม่มีใครห้าม บน
ตำหนักก็จะปลอดคน เพราะเมื่อหม่อมต่วนอยู่ก็ไม่มีใครย่างเหยียบขึ้นไป

* * *

บานประตูหน้าต่างชั้นล่างของตำหนักปิดสนิท เหมือนอย่างที่เป็นอยู่
ประจำ เพราะหม่อมต่วนใช้เวลาอยู่ข้างบนเป็นส่วนใหญ่ บานประตูด้านหน้า
ปิดไว้เฉยๆ ไม่ได้ลงกลอน ภายในมีตครีมี มีกลิ่นอับอยู่ทั่วไป

อรุณศรีเสด็จผ่านห้องโถงด้านหน้าที่มีบันไดโค้งขึ้นสู่ชั้นบนไปยังห้องด้าน
ซ้ายมือ ห้องทรงพระอักษรเป็นห้องที่ทรงเห็นว่าน่าสบายที่สุดในตำหนัก ผั่ง
ฉาบสีฟ้าหม่น ด้านหนึ่งมีตู้ไม้ตำบานกระจกขนาดใหญ่ตั้งเรียงกันหลายตู้จน
ชิดผนัง ภายในมีหนังสือเรียงรายเป็นระเบียบ หน้าต่างบานใหญ่ยาวสองบาน
ทางทิศใต้ช่วยให้ห้องนั้นรับลมโกรกสบายในยามบ่ายถึงเย็น แสงสว่างจาก
ภายนอกมิได้เจิดจ้าจนแสบตา เพราะกรองแสงด้วยกึ่งกำมบูใหญ่ใกล้หน้าต่าง
เห็นดอกเป็นปุยสีชมพูสวยขึ้นตาอยู่ท่ามกลางใบเล็กสีเขียว

ริมหน้าต่างแห่งนี้เป็นมุมพักผ่อนของเสด็จพ่อ มีเก้าอี้นอนแบบฝรั่ง
ตัวยาวที่ทรงเรียกว่า ‘โซฟา’ เบาะหุ้มกำมะหยี่สีแดงตั้งอยู่ตัวหนึ่ง พร้อมด้วย
หมอนอิงและผ้าห่มตาสก๊อตผืนบางนุ่มวางพับอยู่เป็นประจำ ในยามบ่ายเมื่อ
ประทับอยู่ในห้อง เสด็จในกรมฯ จะทรงบรรทมช่วงสั้นๆ อยู่บนเก้าอี้ยาวตัวนี้
คลุ้มองคค์ด้วยผ้าห่มตาสก๊อต จนกว่าจะตื่นบรรทมประมาณบ่ายสี่โมง ก็จะถึง
เวลาเสวยน้ำชาแบบฝรั่ง ท่านหญิงเป็นผู้ยกของว่างและเครื่องพระสุธารสชา

ทำด้วยเงินแท้จากอังกฤษมาวางบนโต๊ะเล็กแบบฝรั่งข้างที่ประทับ

วันนี้ไม่เหมือนเมื่อก่อน บานประตูห้องที่เคยปิดสนิทเป็นประจำ บัดนี้เปิดกว้าง มีเสียงเคลื่อนไหวกุกกักอยู่ข้างใน

อุรวศีทรงก้าวเข้าไปยืนตรงประตู รับสั่งถามดั่งๆ ด้วยความตกพระทัย
“เอ๊ะ! อะไรงันนี้?”

สิ่งแรกที่กระทบสายพระเนตร คือหนังสือเป็นตั้งๆ วางอยู่บนพื้นห้อง สลับกับลังไม้ฉำฉาวางเกะกะอยู่หลายใบ บานประตูตู้หนังสือเปิดอ้า ชั้นหนังสือส่วนบนว่างเปล่า เหลือแต่หนังสือชั้นล่าง

ถัดจากนั้นคือผู้ชายสองหรือสามคนกำลังสาละวนก้มๆ เงยๆ ขนหนังสือลงมามัดเชือก ทุกคนง่วนอยู่กับงานจนไม่เห็นผู้ที่ยืนเด่นอยู่ตรงประตู เมื่อได้ยินเสียงก็เงยหน้ามองเป็นตาเดียวกัน

ชายผู้หนึ่งเคลื่อนตัวออกมาจากมุมห้อง มาหยุดยืนอยู่ตรงหน้าท่านหญิง

สิ่งแรกที่อุรวศีทรอดพระเนตรเห็นคือดวงตาใหญ่และดำสนิทคู่หนึ่ง ได้คว่ำเขมเป็นสันเรียบ ราวกับวาดด้วยหมึกจีน เป็นดวงตาที่สะท้อนแสงสว่างจากภายนอกเอาไว้ จนอุรวศีทรงรู้สึกเหมือนกำลังมองแสงตะวันยามสาย

เจ้าของดวงตาจับจ้องมองท่านหญิงเต็มตา อุรวศีไม่อาจบอกได้ว่าแววตานั้นมีความรู้สึกอย่างไร เพราะไม่เคยมีใครมองท่านหญิงเช่นนี้มาก่อน ทรงรู้แต่ว่าเป็นการมองจริงจัง จังๆ เก็บประทับรายละเอียดไว้ในใจ มิใช่แค่มองลักแต่ได้เห็น อย่างคนทั่วไปมองเห็น

บ้่าของดวงตาคู่นั้นเป็นชายหนุ่ม นุ่งโจงกระเบน ผ้าพื้นสีน้ำเงินแก่ สวมเสื้อคอกลมสีขาว เป็นเสื้อตัวใน ของเสื้อคอปิดกระดุมห้าเม็ดซึ่งถอดแขวนไว้บนที่แขวน หมวกมุ่มห้อง หน้าเป็นมันด้วยเหงื่อ หน้าผากมีรอยดำ เป็นปื้น คงจะเกิดจากเอามือปาดเหงื่อ เนื้อตัวมอมแมม จากฝุ่นจากพื้นห้องและหนังสือ ผมรองทรงที่ปกติน่าจะ หวีเรียบ บัดนี้ยุ่งลงมาปรกหน้าผากอย่างน่าขัน

สายตาที่จับจ้องเหมือนไม่อาจถอนสายตาได้ เรียก ความทรงจำในกลอนพระราชนิพนธ์ ‘ท้าวแสนปม’ กลับ คืบมา เสด็จพ่อได้รับพระราชทานมาเล่มหนึ่ง ท่านหญิง เคยอ่านถวายเสด็จพ่อตั้งๆ มีหลายตอนที่เป็นตอนโปรด จึงทรงจำได้แม่นยำ

กลอนบทที่ตอนที่นางอุษาเห็นท้าวแสนปมเป็นครั้งแรก ผุดขึ้นมาราวกับทรงอ่านอยู่ในขณะนั้น

รุ่งรังดั่งหนึ่งอนาถา   แต่ดวงตามีใช้ตาไพร่
จ้องดูไม่หลบตาไป   นี้มิใช่คนทรมานต่ำช้า

เอาเถอะ ชายตรงหน้าไม่ได้มีเนื้อตัวเป็นปุมเป็น ปมน่าเกลียด ถ้าขจัดความมอมแมมออกไป ก็เรียกได้ว่าหน้าตาดีเอาмаกๆ สภาพตอนนี้ น่าจะเรียกว่า ‘ท้าวแสนเปื้อน’ มากกว่า

ท่านหญิงเกือบจะแยมสรวลออกมา หากแต่ยังไว้ ท้น เพียงแต่เหลือรอยระยิบระยับแวบหนึ่งในแววพระ เนตร ทรงปรับพระพักตร์ให้เฉยชา รับสั่งถามอีกครั้ง

“จะชนหนังสือไปไว้ไหน มาจากที่ใด ถึงเข้ามาในห้องทรงพระอักษร”

รับสั่งลอยๆ ไม่เรียกอีกฝ่ายหนึ่งว่า ‘คุณ’ หรือ ‘พ่อ’ เพราะทรงดูออกว่าชายหนุ่มตรงหน้าหนุ่มๆ ผ้าม่วงเหมือนขุนนาง มิใช่ชาวบ้านทั่วไปที่มักนุ่งกางเกงผ้าดิบ หรือโจงกระเบนธรรมดา แต่เขาก็ยังหนุ่มเกินกว่าจะเชื่อได้ว่าเป็นขุนนางตำแหน่งใหญ่อย่างบรรดาที่เคยมาเข้าเฝ้าเสด็จในกรมฯ

ฝ่ายชายเสียอีก นิ่งไปอีตื้อใจ เพื่อหาถ้อยคำที่สมควรจะใช้กับหญิงสาวตรงหน้า เห็นปราดแรกก็รู้ว่าหล่อไม่มีไขขาวโพรีไฉน ผิวพรรณอ่อนลออ หาจุดตำหนิต่างตำไม่ได้แต่น้อยนิด ดวงหน้าเรียว ดวงตาวางงาม ปากแก้มคิ้วคางบางแฉล้มดูพริ้มเพราเหมือนหน้าหุ่น จนเขาเองไม่อาจถอนสายตาได้ หล่อหนุ่มสีนวล นุ่งผ้าลายพื้นม่วงอันเป็นเครื่องนุ่งห่มไว้ทุกข์ของสาวชาววัง แสดงถึงฐานะว่าสูงเหนือป่าวในวังอยู่มาก

ถึงกระนั้น แม่สาวงามคนนี้เป็นใครเขาก็ยังลั้งเลจะตัดสิน เพราะรู้ว่าพระธิดาของเสด็จในกรมฯ ล้วนแต่ประทับอยู่ในพระบรมมหาราชวัง เมื่อเขามหาหม่อมตัวในสองวันก่อน เพื่อเรียนให้ทราบเรื่องภารกิจของเขา จำได้ว่าหม่อมก็ยังตอบว่า

‘มะรีนนี้ ฉันทไปพึ่งเทศน์ถือศีลที่วัด กลับเอารุ่งขึ้น จันมาวันนั้นเถอะสะดวงดี บนตำหนักไม่มีใคร ท่านหญิงลูกๆ ฉันท่านเสด็จกลับไปประทับอยู่ในพระราชฐานฝ่ายในกันหมดแล้ว’

ก็เหลืออยู่ทางเดียว คือหล่อนน่าจะเป็นญาติทางฝ่ายหม่อมตัวน พักอยู่ในวังในฐานะคุณข้าหลวงเสียกระมัง

เมื่อหาคำตอบให้ตัวเองได้ ชายหนุ่มจึงตอบด้วยน้ำเสียงสุภาพ

“กระผมมาขนย้ายหนังสือตามพระบัญชาเสด็จเสนาบดี หม่อมท่านถวายหนังสือทั้งหมดในห้องทรงพระอักษรให้เสด็จ หม่อมท่านสั่งให้มาขนย้ายในวันนี้”

ชายคนนี้ไม่รู้ว่าเป็นใคร เขาคงคิดว่าฉันเป็นนางข้าหลวงในวังเหมือนวังอื่นๆ

หารู้ไม่ว่า วังเสด็จพ่อไม่มีสาวๆ ลูกผู้ลากมากดีอาศัยอยู่สักคน เพราะ

หม่อมต่วนไม่ชอบเด็ก จึงไม่ทำแม่แต่จะรับอุปถัมภ์ลูกหลานทางบ้านของเธอ มาไว้ที่นี่ ในวังจึงมีแต่เจ้าของวัง พระโอรสธิดา และตำลึงไปก็คือบ่าวไพร่ บริวารเท่านั้น

ฉันผู้ซึ่งนั่งพับเพียบแอบอยู่ข้างประตู เงยหน้าเหมือนจะร้องค้านด้วยความตกใจ ที่ชายหนุ่มไม่เรียกตัวเองว่า ‘กระหม่อม’ และผู้ที่เขาพูดด้วยว่า ‘ฝ่าบาท’ แต่อูรวศรีซึ่งพระเนตรห้ามเสียดัน เด็กสาวก็เลยหน้าม่อย ก้มหน้าหุบปากไว้ตามเดิม

ช่างเถิด เขาไม่รู้ว่ฉันเป็นใครก็พักไว้ก่อน เรื่องนี้ไม่สำคัญเท่าเรื่องที่เขาเพิ่งพูดออกมา

เรื่องนี้ต่างหากสำคัญกว่า อูรวศรีไม่คาดคิดมาก่อน หม่อมต่วนเป็นคนไม่แตะต้องหนังสือ จึงเห็นเป็นของรกรุงรัง อนิจจา! หนังสือเหล่านี้เป็นของรักของเสด็จพ่อ ทรงเก็บรักษาไว้อย่างดี ได้รับพระราชทานจากพระหัตถ์พระเจ้าอยู่หัวก็หลายเล่ม กลับกลายเป็นของไร้ค่าโดยสิ้นเชิงในสายตาคม่อม

“ฉันนึกไม่ถึงเลย” ทรงหลุดคำออกมาได้เพียงแค่นั้น ก็นิ่งอันไป

ชายหนุ่มมองดวงหน้าสลดของหญิงสาวด้วยความสนใจ พร้อมกับทิ้งมากขึ้นเป็นลำดับ ก็เลยถามเบาๆ

“คุณเข้ามาในห้องนี้ เพื่อจะอ่านหนังสือเหล่านี้หรือขอรับ?”

“ฉันมีหน้าที่ปิดกวาดเช็ดถูห้องทรงพระอักษร ไม่ได้เข้ามาตั้งแต่...”

ทรงปล่อยคำให้ขาดหายไป เพราะโทมนัสเกินกว่าจะรับสั่งให้จบว่า ‘เสด็จพ่อสิ้นพระชนม์’ จึงเข้าไป จบคางลงว่า

“เห็นว่าผู้คงจะท่วมห้อง สกปรกเต็มที”

อีกฝ่ายหนึ่งก้มลงมองตัวเอง ยิ้มเก๋ๆ อย่างรู้ดีในสภาพมอมแมมของตัวเอง

“ขอรับ เห็นทีจะไม่ได้กวาดถูมานานหลายเดือน กระผมกับคนของกระผมมอมแมมไม่น่าดู ขอประทานอภัยด้วยที่ไม่เรียบร้อย”

น้ำเสียงของชายผู้นี้หัวลิก แต่นุ่มหูน่าฟัง แม้ไม่มีลักษณะยาเกรงพิณอบพิเทาอย่างที่ท่านหญิงเคยชินกับผู้อื่น แต่ก็ไม่เว้นความสุภาพและ

การระที่เขาคุดด้วย ทำให้ท่านหญิงอรุวดีเชื่อว่าเขาคงเป็นผู้ดีมีการอบรมคน
หนึ่ง ถึงจะทำหน้าที่ชนหนังสือ ก็ไม่ใช่ชาวบ้านทั่วไป

จึงทรงตอบด้วยเสียงอ่อนลง

“ไม่เป็นไรมิได้ ฉันไม่คิดว่าจะมีใครเข้ามาในห้องทรงพระอักษร จึงไม่ได้
ย่างกรายมาเซ็ดถู วันนี้เพิ่งจะมา จะชนหนังสืออีกนานไหม”

อีกฝ่ายก็ตอบทันที

“อีกนานขอรับ คงจะทั้งวัน ขอประทานอภัย กระผมขอส่งคนของ
กระผมก่อน”

เขาหันไปทางคนงานซึ่งมัดหนังสือ ยกกลงไม้ฉำฉาไปแล้วสามหรือ
สี่ใบ ออกคำสั่งว่า

“เสร็จลั้งไหน ก็ชนลั้งนั้นไปไว้ในรถม้า ลำเลียงกันออกไปก่อน ได้
ไม่เกะกะพื้นห้อง”

คนเหล่านั้นก็รีบยกลั้งไม้ขึ้นแบกไปไม่รอช้า เดินเรียงแถวออกไป อรุวดี
ทรงถอยให้พ้นประตู ได้ยินเขาเอ่ยขึ้นอีก

“เชิญคุณเข้ามาข้างในนี้เถิดขอรับ ถ้ามีหนังสือเล่มไหนที่คุณใครจะเก็บ
ไว้อ่าน กระผมจะแยกไว้ต่างหาก ขอเชิญเสด็จ”

ที่แรกท่านหญิงตั้งพระทัยว่าจะเสด็จกลับไปทีเร็ว เพราะอีกฝ่ายบอก
ว่าเขาจะต้องชนหนังสือทั้งวัน แต่เมื่อได้ยินคำเชิญของชายหนุ่มพร้อมเหตุผล
ก็ชะงัก นิ่งตรง

“ฉันอยากจะได้สักเล่มหรือสองเล่มเท่านั้น”

“เรื่องไหนขอรับ ถ้าหากว่าเก็บลงลั้งไปแล้ว กระผมจะให้เขารื้อขึ้นมา
ใหม่”

“อย่าเลย ลำบากเขา” ทรงนิ่งไปเล็กน้อยก่อนตัดพระทัยตอบว่า “ฉัน
อยากได้พระราชนิพนธ์ ‘ท้าวแสนปม’ คุณเห็นบ้างไหม”

ชายหนุ่มทำหน้าที่ใช้ความคิดอยู่อึดใจ

“กระผมยังไม่เห็นเรื่องนี้ แสดงว่ายังอยู่ในตู้หนังสือ คุณจำได้ไหมขอรับ
ว่าเก็บไว้ตู้ไหน”

“ดูนั่น” ท่านหญิงทรงเหลือบพระเนตรไปยังตู้หนังสือใบใกล้โซฟา “ฉันจะไปหยิบเอง”

เสด็จผ่านชายหนุ่มไป เขาก็ถอยห่างออกอย่างคารวะ อูรวศีมิได้ทรงทราบว่าอีกฝ่ายหนึ่งได้กลิ่นน้ำปรุงหอมเย็น ลอยผ่านเบาบางเหมือนสายลมจากสไบสีนวล เขาลอบสูดกลิ่นอย่างชื่นใจ นึกอยากรู้ชื่อของนางข้าหลวงสาวสวยผู้นี้ขึ้นมาอีกจนแทบระงับใจไม่อยู่

หนังสือที่ทรงต้องการอยู่ชั้นล่างสุด โชคดียังไม่ได้ถูกขนใส่ลัง อูรวศีทรงหยิบออกมา หนังสือบางๆ อีกเล่มหนึ่งที่อยู่ติดกันติดออกมาด้วย ร่วงหล่นลงบนพื้น

ชายหนุ่มก้มลงเก็บ อ่านตัวหนังสือเดินทองบนหน้าปก

“เรื่องศกุนตลา...พระราชนิพนธ์เช่นกัน คุณจะรับไว้ไหมขอรับ”

อูรวศีทรงรับหนังสือจากมืออีกฝ่าย ระมัดระวังมิให้สัมผัสกันแม้แต่ปลายนิ้ว ทรงกล่าวคำขบใจสั้นๆ ก่อนจะหันไปมองจันผู้นั่งพับเพียบแอบอยู่ข้างประตู ฝ่ายนั้นก็ลานเข้าเข้ามารับหนังสือจากพระหัตถ์ทันที

กิริยานอบน้อมอย่างสูงที่เด็กสาวแสดงต่ออูรวศี ทำให้ชายหนุ่มย่นหัวคิ้วนิดหนึ่งด้วยความสะอึดใจ หากไม่มีโอกาสจะถาม หญิงสาวเดินตรงไปที่ประตู ชะงักเมื่อได้ยินอีกฝ่ายร้องถาม

“คุณขอรับ”

ท่านหญิงทรงหันกลับไป มิได้ทรงถาม หากแต่ส่งคำถามไปในสายพระเนตร

“คนของผมขนหนังสือเสร็จในวันนี้ แต่จะต้องกลับมาขนโต๊ะชนแก้วี และตู้อีกในวันพรุ่งนี้ คุณจะกลับมาดูอีกไหมขอรับ...เพื่อจะให้เว้นข้าวของขึ้นไหนไว้บ้าง”

อูรวศีพระทัยหายวูบเมื่อได้ยิน

ข้าวของทุกอย่างถูกขนออกไปจนเกลี้ยง กลายเป็นห้องเปล่าๆ ไม่มีสิ่งใดเหลือให้จดจำรำลึกถึงเสด็จพ่อ ตลอดจนวันเวลาที่พ่อลูกเคยอ่านเคยเขียนอยู่ในห้องนี้ร่วมกัน

สายพระเนตรแลปราดไปที่เก้าอี้นอน เสด็จพ่อเคยบรรทมตรงนี้เป็นประจำ ถ้าหากว่านำพระเก้าอี้ไปที่เรือนปั้นหยาได้ ก็จะได้เก็บรักษาเป็นที่ระลึก แต่...ไม่ใช่เรื่องง่าย ถ้าทำเช่นนั้นก็ต้องทรงขออนุญาตหม่อมต่วน มิฉะนั้น บ่าวในวังไปเห็นเข้า เกิดปากบอนนำความมาฟ้องนาย ก็จะกลายเป็นเรื่องใหญ่โตวังแทบแตกแน่นอน

ถ้าหากว่าหม่อมต่วนอารมณ์ดี ก็คงยกให้อย่างไม่เกียจจน แต่ท่านหญิงไม่แน่พระทัยในเรื่องนี้ เธออาจอารมณ์ร้ายขึ้นมาเมื่อใดก็ได้ ยิ่งไม่มีเสด็จพ่อคอยคุ้มครองอย่างเมื่อก่อน อูรวดีก็อาจจะถูกว่ากล่าวเห็บแหมมแรงๆ ลงท้ายด้วยพระเก้าอี้ก็ไม่ได้มา ซ้ำยังเจ็บพระทัยอีกด้วย

“ฉันสั่งไม่ได้ดอก” รับสั่งตอบด้วยความร้าวรานพระทัย “ต้องแล้วแต่หม่อมท่าน”

อีกฝ่ายก็ยังไม่ยอมแพ้อยู่ดี

“หม่อมท่านไม่ใส่ใจดอกขอรับ เมื่อพบหน้ากระผม ท่านก็สั่งเพียงว่า หนีไปให้หมด ที่นี้ไม่มีใครใช้ทั้งตู้ทั้งโต๊ะเก้าอี้ ของใหญ่ๆ อาจใช้ได้ในกระทรง แต่ของเล็กของน้อยอย่างของเหล่านี้ คงไม่มีใครในกระทรงอยากได้...”

เขาเดินกลับไปที่เก้าอี้โซฟา หยิบหมอนอิงแบบฝรั่งที่ท่านหญิงถักโครเชต์ หุ้มไว้ขึ้นมาพร้อมด้วยผ้าห่มตาสก๊อตสีเขียวสลับน้ำเงินหม่น เดินกลับมา ยื่นให้พร้อมกับมองเป็นเชิงถาม

“ลายลูกไม้ถักนี้งามมาก กระผมเดาว่าเป็นฝีมือของคุณเอง น่าเสียดาย ถ้าจะต้องถูกทิ้งขว้าง ผ้าห่มสก๊อตก็เช่นกัน ของจากยุโรปแท้ๆ เก็บไว้เถิดขอรับ”

จันรีบคลานเข้ามารับไปจากมือของชายหนุ่ม ไม่ปล่อยให้เขาส่งให้ท่านหญิง แถมยังแอบค้อนเข้าให้ด้วยท่าทางขัดดอกขัดใจ

อูรวดีแยมสรรวลให้เป็นเชิงขบขัน รับสั่งเพียงสั้นๆ

“ขบขันมาก”

ทรงหันกลับมาอีกครั่ง แต่อีกฝ่ายก็ไม่วายพูดลอยๆ

“ถ้าวันนี้ไม่ทันจริงๆ พรุ่งนี้กระผมจะมาอีกแต่เช้า ต้องหนีไปก่อน

หม่อมท่านจะกลับมาตอนสายๆ”

ท่านหญิงทรงทำเป็นไม่ได้ยิน สาวพระบาทกลับออกไป แต่ก็ไม่ได้ยินคำสุดท้าย

“หากมีของใดที่คุณเห็นว่าควรเก็บรักษาไว้ ก็โปรดมาเลือกได้นะขอรับ”
คราวนี้ไม่ทรงหันกลับไปอีก เสด็จอย่างรวดเร็วออกจากห้อง ค่อยยังชั่วไม่มีบริวารในวังคนไหนโผล่หน้ามาเมียงมองสอดรู้สอดเห็น อูรวซีเสด็จกลับลงทางบันไดหน้า ทรงอ้อมไปอีกทางหนึ่ง ไม่ผ่านไปทางหลังตำหนักซึ่งเป็นที่ตั้งของเรือนบริวารหม่อมตัวน ใช้เส้นทางด้านข้าง ผ่านสุ่มทุมพุ่มไม้และไม้ใหญ่ ลัดเลาะผ่านเรือนของหม่อมเริ่มซึ่งไม่มีใครในวังเยี่ยมกรายมาบ่อยนัก

ทรงหันกลับมาสั่งเด็กสาวว่า

“จัน กลับไปที่เรือนก่อน จันจะแวะที่เรือนหม่อมเริ่ม จากนั้นจะกลับไปบ้านเอง”

“เพคะ” จันรับคำ หล่อนรู้ธรรมเนียมดีว่าไม่บังอาจซักถามเจ้านาย ไม่ว่าเรื่องใด แต่ก็อดบ่นกระปอดกระแปดไม่ได้ “นายคนนั้นตาไม่มีแวว พุดอยู่ได้เป็นนานสองนาน ไม่ยักรู้ว่ากำลังทูลเจ้านาย”

“เขาเป็นคนนอก ไม่รู้ก็ช่างเขาเถิด” ท่านหญิงทรงตัดบท แล้วห้ามว่า “ห้ามไปเล่าเรื่องนี้ให้แม่ฟังเทียวนะ ไม่งั้นจะถูกเขียน”

จันเป็นลูกสาวของแม่ผิน พี่เลี้ยงของท่านหญิง แม่ผินไม่ได้เป็นชาววังมาแต่แรก นางเป็นหลานห่างๆ ของมารดาของหม่อมสลุย แต่อยู่ในฐานะยากจนจึงต้องมาพึ่งโบพญู่ในฐานะกึ่งญาติกึ่งคนรับใช้ เมื่อหม่อมสลุยคลอดโอรส มารดาก็ส่งแม่ผินเข้ามาเป็นพี่เลี้ยงให้ท่านชายองค์น้อย ต่อมาจนถึงท่านหญิงองค์สุดท้าย

แม่ผินได้สามีเป็นบริวารในวังนี้เอง มีลูกชายสามสี่คน ลูกสาวคนเดียวคือจัน ลูกชายโตเป็นหนุ่มแยกไปมีเมียหมดแล้ว นางก็อยู่กับลูกสาวคนสุดท้าย องค์ ส่วนสามีก็ไปได้เมียใหม่อยู่นอกวัง แม่ผินถือว่าอยู่กับนายสุขสบาย มีกินมีใช้ตามอัธยาศัย นางก็ไม่ตามออกไป แต่ตั้งหน้าตั้งตารับใช้เจ้านาย

ตลอดมาด้วยความจงรักภักดี

ฉันเป็นเด็กสาวคล่องแคล่วแต่เรียบร้อยรู้กาลเทศะ เมื่อเจ้านายทรง
กำชับ หล่อนก็ก้มหน้าอุบิบบทอบว่า

“เพคะ”

เรือนของหม่อมมริยมสร้างก่อนเรือนปั้นหยายู่นานหลายปี จึงเป็น
เรือนไทยรุ่นเก่าสองหลังมีนอกชานแล่นกลาง หลังหนึ่งเป็นห้อง
โถงมีผนังสามด้าน เปิดโล่งด้านหน้าสำหรับใช้รับแขกหรือนั่งเล่น ทำงาน
จิปาตะเพราะโล่งสบายไม่ร้อน อีกเรือนหนึ่งเป็นห้องนอนของหม่อมมริยมกับ
หม่อมเจ้าหญิงเมธา

เมื่อท่านหญิงเสด็จขึ้นบันไดเรือน ถึงนอกชาน ก็เห็นหม่อมมริยมนั่ง
พับเพียบอยู่บนห้องตามเคย ง่วนอยู่กับปอกผลไม้ มีบ่าวผู้หญิงนั่งช่วยงาน
อยู่สองคนบนพื้นลัดที่ทำเป็นชั้นบันไดยาวสำหรับก้าวขึ้นลงจากนอกชาน

เมื่อเห็น หม่อมมริยมก็ร้องเซียวด้วยเสียงเป็นกันเอง พร้อมกับทำ
สัญญาณให้บ่าวลูกต้อยออกไป

“เซียวเพคะ ท่านหญิง เสด็จมาหาหญิงเมหรือเพคะ เพิ่ม ไปทูลท่าน-
หญิง ว่าท่านหญิงหลงเสด็จมา”

คนในวังเรียกพระนามอรุวสีว่า ‘ท่านหญิงหลง’ ความหมายแท้จริงไม่มี
ใครรู้ว่าคืออะไรแน่ ข้าเก่าเต่าเลี้ยงบางคนบอกว่าเป็นเพราะท่านหญิงประสูติ
ที่หลังเจ้าพี่นานหลายปี เป็น ‘ลูกหลง’ ของเสด็จพ่อ บางคนก็ว่าเป็นเพราะ
ตอนเล็กๆ เสด็จในกรมฯ ทรง ‘หลง’ พระธิดาองค์เล็กเอามาก ว่ากันว่าหม่อม
ตัวนั้นก็เลยเป็นคนแรกที่เรียกประชดๆ ว่า ‘หญิงหลง’ จนใครต่อใครพากันเรียก
ตามไปทั่ว

ท่านหญิงผู้เป็นเจ้าของพระนามทรงเกลียดชังชื่อนี้มาก จนทรงสั่งห้าม
มิให้คนในเรือนปั้นหยาสีเขียวเรียกเป็นอันขาด

‘เสด็จพ่อไม่เคยเรียกฉันว่าหญิงหลง ท่านเรียกลูกหญิงทุกคำ ฉันจะ
มีชื่อคนอื่นตั้งให้กระไรได้’

แต่ก็จนพระทัย ไม่อาจห้ามผู้ใหญ่อย่างหม่อมมริยมและเจ้าพี่ทุกงองค์

ที่เรียกพระนามตามนี้ ก็ได้แต่ฝันพระทัยยอมรับไปแค้นๆ อย่างคราวนี้ก็ทรง
ทำไม่รู้ไม่ชี้ ยกพระหัตถ์คารวะหม่อมเรียมแล้วก็ประทับนั่งลงใกล้ๆ

“คะ หมึงแวงมาเยี่ยม หมึงไปตำหนักเพ็งกลับมา ผ่านมาทางนี้”

หม่อมเรียมอยู่ในวัยเลยกลางคนไปแล้ว แต่ก็ยังผอมระหง ไม่อ้วน
อวบเทอะทะอย่างสตรีวัยเดียวกันโดยมาก ดวงหน้ายังมีเค้าความงามให้เห็น
ทั้งวงหน้ารูปไข่และผิวพรรณสะอาดเนียน มีส่วนคล้ายหม่อมสลวยอยู่บ้าง
แม้ว่ามีได้เป็นญาติกันแต่อย่างใด

หม่อมเรียมเป็นหม่อมรองของเสด็จในกรมฯ ก็จริง แต่ก็เป็นหม่อมคน
แรก อยู่มาก่อนหม่อมต่วนเสียอีก ในวังไม่เคยมีความลับ คนเก่าแก่เล่ากันว่า
หม่อมเรียมไม่ได้เป็นชชยาเอกเพราะเธอเป็นสาวชาวบ้านธรรมดา พ่อแม่ค้าขาย
หมากพลูบุหรี่ยี่สิบๆ น้อยๆ อยู่ใกล้วัง บังเอิญเป็นคนสวยงาม จึงเป็นที่ถูกพระทัย
เสด็จในกรมฯ ผู้ซึ่งตอนนั้นเพิ่งเริ่มเจริญพระชันษาเป็นพระองค์เจ้าหนุ่มน้อย ยัง
ไม่ทันทรงกรม เสด็จผ่านบ้านเธอซึ่งเป็นเรือนแถวริมถนนบ่อยๆ ทรงเห็นเธอ
ก็พอพระทัย เธอก็เลยมีวาสนาได้มาเป็นหม่อมคนแรกในวัง

หม่อมเรียมบุญน้อย ตรงที่โอรสธิดาหลายองค์สิ้นพระชนม์กันหมดใน
วัยทารก เหลือรอดมาองค์เดียวคือหม่อมเจ้าเมธา มิฉะนั้นเธอคงจะอยู่อย่าง
เฟื่องฟูมากกว่านี้ แต่เจ้าตัวก็ไม่เคยโหม่นสติโพลตียาย คงพำนักอยู่เงียบๆ
ในเรือนไทยหลังนี้ตั้งแต่สาวจนแก่ตัวลงไป เธอเคารพนบถนอบหม่อมต่วนเหมือน
เป็นนายอีกคนของเธอ และเมตตาปราณีหม่อมสลวยเหมือนน้องสาว

ด้วยความที่หม่อมเรียมเป็นคนที่ไม่ให้คนและไม่ให้โทษแก่ใครในวัง เธอ
ก็เลยอยู่มาได้โดยปราศจากทั้งมิตรและศัตรู ไม่มีใครรัก แต่ก็ไม่มีใครชังเธอ
เช่นกัน

“วันนี้มีงานอะไรที่ตำหนักหรือเพคะ ถึงเสด็จไป” หม่อมเรียมถามเรื่อยๆ
มือก็ผานมะม่วงดิบไปด้วย “วันนี้ ท่านบนตำหนักไม่อยู่นี่นำไปถือศีลที่วัด
ปากชะโนน”

“ไม่มีงานหรือคะ หมึงตั้งใจจะไปเช็ดฝุ่นห้องทรงพระอักษร ตั้งแต่
เสด็จพ่อสิ้นพระชนม์ ก็ไม่ได้เยี่ยมกราบไปเลย ก็เลยไปเจอว่าหม่อมใหญ่ๆ

หนังสือหนึ่งหาทั้งหมดถวายเสด็จเสนาบดีไปแล้ว เหลือสองเล่ม หมึงก็เลย
ได้มา”

หม่อมมริยมชำเลืองมองหนังสือพระราชนิพนธ์ทั้งสองเล่ม ประจักษ์ว่า
“อ้าว! ของรักของเสด็จท่านเสียด้วย น่าเสียดาย”

ท่านหญิงทรงหันไปแย้มสรวลให้หญิงสาวสวยผู้เดินข้ามนอกชานมาถึง
ยกพระหัตถ์ขึ้นคารวะ ก็ได้รับการคารวะตอบอย่างกันเอง

หม่อมเจ้าหญิงเมราทรงมีพระโฉมคล้ายหม่อมแม่ในวัยสาว แต่ว่าอวบ
กว่าเล็กน้อย เป็นหญิงสาวที่งามอิมเอิบเต็มตัว แม้ว่าทรงอำลาจากเขตพระ-
ราชฐานชั้นในมาสามปีแล้ว ก็ยังถือธรรมเนียมแต่งองค์อย่างชาววัง ห่มสี
นวลทรงภูษาลายม่วงเหมือนพระชนิษฐาเป็นชุดไว้ทุกข์ ส่วนหม่อมมริยมแต่ง
ไว้ทุกข์อย่างที่หม่อมต่วนกำหนดให้คนในวังแต่ง คือห่มผ้าแถบขาวและนุ่ง
โจงกระเบนสีดำ เธอถอดเครื่องประดับออกทั้งหมด ไม่มีแม้แต่สร้อยข้อมือ
และตุ้มหูเพชรเม็ดเดี่ยวอย่างที่หม่อมเคยสวมประจำ

เมื่อหม่อมเจ้าเมราประทับลงร่วมวงด้วย หม่อมมริยมก็กระซิบกระซาบ
ให้ทั้งสององค์กระเียบไปนั่งบนพรมที่เธอสั่งให้ป่าวคลี่ปูให้ ออกตัวว่า

“คุยกันไปตรงนี้ก่อน แม่จะไปเตรียมข้าวแช่ให้เสร็จก่อนเที่ยง ท่านหญิง
อยู่เสวยด้วยนะเพคะ”

หม่อมเจ้าหญิงเมราทรงฟังพระชนินุชฎาเล่าเรื่องหนังสือ ทรงถามซ้ำคำเดิมว่า

“หนังสือของรักของเสด็จพ่อ หม่อมท่านยกให้เสด็จเสนาบดีไปหมดเลยหรือ”

“ใช่คะ ท่านไม่อ่านหนังสือก็เลยไม่เห็นจำเป็นจะต้องมีไว้ นอกจากหนังสือแล้ว โต๊ะตู้หิ้งห้องก็ย้ายเข้ากระทรวงไปด้วย” ท่านหญิงรับสั่งตอบ เสียงขุ่นๆ

“อ้าว! เก็บไว้ก็ไม่เห็นเป็นไร เจ้าพี่ใหญ่ทรงกลับมาจากเมืองฝรั่ง ก็จะได้ใช้ ไม่ต้องไปหาซื้อใหม่ เอ้อ! ก็ช่างเถอะ...”

๓

ในตอนท้าย ท่านหญิงเมราทอดสรุเสียงอ่อนน้อมน้อยลง คล้ายทรงเบื่อหน่ายขึ้นมากะทันหัน

“ไม่ใช่เรื่องของเรา เสียตายไปก็เท่านั้น เขาเป็นเจ้าของ จะทำอะไรก็ได้ เธอรู้ใช่ไหมว่าหม่อมท่านสั่งคนกันกำแพงวังให้บ้านเธอกับพี่อยู่นอกเขตวังแล้ว”

“คะ แม่บอกหญิงเมื่อเช้า”

“พี่ใจหาย อยู่ๆ วังก็กลายเป็นเขตต้องห้าม ไม่ให้เหยียบเข้าไปได้ แต่แม่กลับชอบใจว่าจะได้อยู่เฉยๆ ไม่มีใครมาสอดรู้สอดเห็น นึกอย่างแม่ก็ดีเหมือนกัน”

จากนั้น ผู้พูดก็ทรงนิ่งไป เหมือนนึกไม่ออกว่าจะรับสั่งอะไรอีก ข้อนี้เป็นลักษณะประจำตัวของหม่อมเจ้าเมราก็ไม่รับสั่งคุยกับใครง่ายนัก อย่างมากก็คำสองคำตามมารยาท แล้วก็ทรงนิ่งๆ ยิ้มๆ ไปตามเรื่อง ก็มีแต่พระชนินุชฎาองค์เล็กนี่เท่านั้นที่ถูกพระทัย จึงทรงวิสาสะ

ด้วยยึดยาวกว่าคนอื่นๆ

“พี่หญิงเมื่อกี้ยังมีหญิง หญิงจะมาหาบ่อยๆ” ท่านหญิงทรงปลอบ

“แวะมาหากี่ดีล่ะ แม่จะได้ไม่เหงา จะว่าไปพี่ก็ไม่ห่วงเท่าไร เราก็คมีคนเก่าคนแก่อยู่กันอีกสามสี่คน พอเป็นเพื่อนได้”

อูรวดีไม่เข้าพระทัยความหมายที่แฝงอยู่ ยังไม่ทันรับสั่งถาม หม่อมเจ้าเมราก็ตรัสต่อ

“เธอมาก็ดีแล้ว แม่ชวนแล้วพี่ขอชวนอีกคน ช่วยอยู่เป็นเพื่อนรับข้าวมือเที่ยงกับพี่เถอะ มีข้าวแช่ เธอคงชอบ”

อีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้สงสัยอะไร ก็ประทับนั่งรับสั่งด้วยเรื่องอื่นๆ รวมทั้งเรื่องคนมาชนหนังสือซึ่งดูไม่ออกว่าท่านหญิงเป็นใคร ข้อนี้ทรงเห็นเป็นเรื่องขำ ส่วนหม่อมเจ้าเมรารับสั่งเพียงสั้นๆ

“ก็คนข้างนอกเขาไม่รู้ว่เสด็จพ่อมีเราสองคนด้วย”

“ยิ่งบ้านถูกแบ่งเนื้อที่ออกจากวัง อีกไม่กี่ปี คนแถวนี้ก็คงจะลืมไปว่าหญิงเป็นลูกเสด็จพ่อเหมือนกัน”

“ก็น่าจะเป็นยั้งนั่น” เป็นคำตอบที่ระคนเสียงถอนใจเบาๆ “แต่พี่หวังว่าคงไม่ร้ายขนาดท่านหญิงแดง”

“ท่านหญิงแดงไหนคะ?”

“เธอไม่รู้จักดอก พี่เห็นท่านตอนเล็กๆ ท่านอยู่องค์เดียว ไม่มีพี่น้องสิ้นเสด็จพ่อท่านกับหม่อมแม่แล้ว ได้ข่าวว่าลำบากยากจนต้องกระเดียดกระจาดขายห่อหมกไปตามบ้านคน แต่ท่านก็ถือองค์นะ ไม่ยอมให้ใครมาสมเพศเวทนาต่อหน้าท่าน”

อูรวดีเงิบไป ตกตะลึงจนพูดไม่ออก ไม่นึกว่าชะตากรรมเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้กับเจ้านายระดับเดียวกัน

“อ้าว! ท่านก็ได้รับพระราชทานเบี้ยหวัดนี่คะ”

“พอกินเสียที่ไหนกันเล่า ถ้าไม่มีสมบัติอื่นเก็บไว้บ้าง ท่านก็ผู้หญิงตัวคนเดียว จะทำงานทำการอย่างผู้ชายก็ไม่ได้”

หม่อมเจ้าเมราก็เลื้อบพระเนตรมองรอบๆ ตัวเรือน แสงแดดยามใกล้

เที่ยงสาดส่องลงมาบนพื้นกระดานตากแดดตากฝนจนซีด แม้อยู่ในสภาพแข็ง
แรงและสะอาดสะอาด แต่ความเก่าแก่ก็มีให้เห็นอยู่ทุกซอกทุกมุม

“เสด็จพ่อก็ใช้ว่าร่ำรวย เท่าที่ท่านแบ่งมาให้แม่พี่กับแม่เธอก็นับว่าดี
นักหนาแล้ว แต่จะให้สบายเหมือนเมื่อท่านยังทรงอยู่เห็นจะยาก ก็ข้อนี้แหละ
พี่จึงคิดว่า...”

ท่านหญิงทรงปล่อยถ้อยคำให้ลอยหายไปเฉยๆ ไม่รับสั่งให้จบประโยค
ทอดพระเนตรไปข้างหน้าอย่างเลื่อนลอย

ใครคนหนึ่งก้าวขึ้นบันไดเรือน เดินตรงมาที่ห้องนั่ง ถอดหมวกวางนกลง
ออก เมื่อก้าวเข้ามาได้ชายคา

“ท่านอธิปเสด็จมา” อูรวศรีทรงหันไปทูลองค์เจ้าของเรือน อย่างแปลกใจ
“ท่านคงมีธุระ จ้ะหญิงขอตัวก่อนดีกว่า”

หม่อมเจ้าเมธาเอี่ยมหัตถ์ไปยึดข้อพระกรอีกฝ่ายไว้ ทรงตอบเบาๆ แต่
เน้นหนัก

“ไม่ต้อง นั่งเป็นเพื่อนพี่ ก็นี้แหละ พี่จึงขอให้เธออยู่รับข้าวแช่ด้วย
กัน ไม่อยากนั่งคนเดียว”

รับสั่งจบก็ทรงเลื่อนองค์ลงไปจากหอ น้อมมองคิลงพนมมือประณตผู้มา
เยือนด้วยท่าที่แช่มช้อย

“เชิญเพคะ เจ้าพี่”

หม่อมเจ้าอธิปไม่ใช่คนอื่นคนไกล เป็นพระญาติที่อูรวศรีทรงเห็นมา
ตั้งแต่ทรงพระเยาว์ แต่ก็ไม่เคยเล่นหัวใกล้ชิดกัน เพราะท่านมีพระชันษา
มากกว่าร่วมสิบปี จนเรียกได้ว่าคนละรุ่น ส่วนเหตุผลรองที่อูรวศรีไม่สนิท
พระทัยที่จะเข้าใกล้ คือหม่อมเจ้าอธิปไม่งามเอาเสียเลย พระกายเตี้ยล่ำเป็น
มะขามข้อเดียว พระฉวีคล้ำเกรียม พระนลาฏเถิก ซ้ำพระพักตร์ยังหลง
เหลือรอยปรุพรุนจากฝีดาษเมื่อทรงพระเยาว์อีกด้วย

แต่ถ้าเป็นคน ‘ดำแต่่นอกในแก้ว ผ่องเนียนพคุณ’ ท่านหญิงก็อาจจะ
สนิทพระทัยมากกว่านี้ แต่หม่อมเจ้าอธิปนอกจากไม่งามแล้ว พระอริยาถัย
บางอย่างก็ชวนขวางหูขวางตา

อย่างวันนี้ เริ่มด้วยทรงทักอย่างกระหึ่มยิ้มย่องว่า

“ดีจริง มาวันนี้เจอหญิงหลงด้วย เป็นโชคสองชั้นของพี่ เจอทั้งพระ-
เพื่อนพระแพง ทำพี่ครีมีใจอยากจะเป็นพระลอขึ้นมาเสียแล้ว”

หม่อมเจ้าเมราทรงวางพระพักตร์นิ่งๆ ยิ้มๆ ตามแบบที่ทรงแสดงออกกับ
ผู้อื่น มิได้ตอบโต้ จนยากที่จะบอกได้ว่าพอพระทัยหรือไม่ ส่วนอุรวศีชาย-
พระเนตรมอง ‘พระลอ’ ผู้กำลังยิงพระหนัดขาว ตัดกับพระฉวีดำเป็นมันเยิ้ม
ด้วยเหงื่อเพราะทรงเดินฝ่าแสงแดดมาแต่ประตูวัง ก่อนจะเมินไปแยมสรวล
กับเสาดันใหญ่มุมมอหนึ่ง

“เจ้าพี่จะเล่นเรื่องพระลอหรือคะ” ทรงย่อนถามกลับไปอย่างอดไม่ได้
ท่านชายอธิปยิงพระหนัดขาวอีกครั้ง แยมสรวลกรูมกริมขึ้นมาทันที

“หญิงหลงจะรับเป็นพระแพงไหมล่ะคะ ถ้ารับพี่ก็เล่นเป็นพระลอ”

“หญิงเล่นละครไม่เป็นคะ ส่วนเจ้าพี่ถ้าจะเล่นจริง หญิงก็จะรอดูเรื่อง
เงาะป่า”

หม่อมเจ้าอธิปหุบพระโอษฐ์ทันที แววขุนเคื่องฉายขึ้นเต็มพระพักตร์
เพราะแม่จะโปรดใช้พระวาจาทที่เล่นที่จริงกับพระญาติสาวๆ อยู่เป็นนิจ แต่ก็
ไม่โปรดเลยถ้าใครย่อนเข้าให้บ้าง

หม่อมเจ้าเมราทรงไถลเกลี้ยวว่า

“หญิงหลง พุดเล่นอะไรก็ไม่รู้ เจ้าพี่เสด็จมาเหนื่อยๆ ลูบพระพักตร์ก่อน
นะคะ”

ป่าวหญิงคนหนึ่งคลานเข้ามาพร้อมด้วยพานรองและขันเงินบรรจุน้ำใส
สะอาดผสมน้ำอบไทยหอมเย็น มีผ้าซับพระพักตร์จีบอย่างประณีตวางมาด้วย
ท่านชายจึงคลายพระพักตร์บึ่งติงลง ใช้ผ้าจุ่มน้ำบิดหมาดๆ เช็ดพระพักตร์
ตลอดจนพระหัตถ์เพื่อคลายร้อน พระอารมณั้ก็แจ่มใสขึ้น

“ลงจากรถยนต์ เดินจากหน้าตำหนักมาถึงนี้ เล่นเอาร้อน” ทรงแก้ตัว
กลายเป็น “น้ำอบไทยที่นี้ ได้กลิ่นก็ทึ่ก็ชื่นใจ น้องหญิงเมปรุ่งเอง พี่จำได้”

“แม่เป็นคนปรุ่งคะ หญิงแค่ช่วย” ท่านหญิงทรงตอบสั้นๆ

“ถ่อมตัวนะไม่ว่า”